

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет цивільної та господарської юстиції

СУЧАСНА ЦИВІЛІСТИКА: 15 РОКІВ НАУКОВИХ ЗВЕРШЕНЬ

**Матеріали
XV Міжнародної науково-практичної
конференції**

**22 травня 2020 року
м. Одеса**

**Одеса
«Юридична література»
2020**

Збірник містить матеріали наукових доповідей, присвячених загальнотеоретичним, методологічним та практичним питанням цивільного та господарського права, сімейного права, цивільного та господарського процесу, тенденціям розвитку нотаріату, ІТ-права та інформаційної безпеки.

Збірник адресовано юридичній громадськості для ознайомлення з дослідженнями молодих науковців у галузі цивілістики. Він може бути корисним як для навчального процесу, так і для практичної діяльності.

Відповідальний за випуск

декан факультету цивільної та господарської юстиції, кандидат юридичних наук, доцент **Д. О. Колодін**

Відповідальний секретар

заступник декана факультету цивільної та господарської юстиції, асистент **Д. О. Московчук**

Робоча група:

М. Є. Тетерятник, голова студентського наукового товариства факультету цивільної та господарської юстиції;

В. С. Язаджи, заступник голови студентського наукового товариства факультету цивільної та господарської юстиції;

В. В. Малу́та, секретар студентського наукового товариства факультету цивільної та господарської юстиції;

М. Х. Плачков, член студентського наукового товариства факультету цивільної та господарської юстиції;

М. Ю. Деріш, член студентського наукового товариства факультету цивільної та господарської юстиції;

С. Ю. Музика, член студентського наукового товариства факультету цивільної та господарської юстиції

Друкується за наказом ректора НУ «Одеська юридична академія»
В. Є. Загороднього (наказ № 527-35 від 16.03.2020 р.)

Матеріали видано у авторській редакції. Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їхні наукові керівники, рецензенти та структурні підрозділи вищих навчальних закладів та установ, які рекомендували ці матеріали до друку. Згідно з вимогами Положення про забезпечення оригінальності наукових робіт і запобігання та виявлення академічного плагіату НУ «Одеська юридична академія» всі подані матеріали пройшли перевірку на оригінальність та плагіат.

ШАНОВНІ КОЛЕГИ!

Першочерговими завданнями нашого університету є навчання нових поколінь правників, формування у студентів правосвідомості та розвиток вітчизняної наукової думки. Для цього ми протягом останніх п'ятнадцяти років проводимо один з передових наукових заходів на теренах Одеської школи права. Не зраджуючи традиціям факультету цивільної та господарської юстиції Національного університету «Одеська юридична академія», ми проводимо вже п'ятнадцяту Міжнародну науково-практичну конференцію «Сучасна цивілістика». Даний захід став важливою подією навіть за межами нашого університету. Щорічна конференція об'єднала понад дві сотні учасників за обговоренням найбільш актуальних проблем у цивільному праві та процесі, господарському праві та процесі, ІТ-праві, праві інтелектуальної власності та інформаційній безпеці. В контексті постійного розвитку правової системи та прогресивних змін суспільних відносин, необхідно вчасно реагувати на сучасні виклики. У зв'язку з цим досвідчені юристи, молоді науковці та студенти-правники об'єдналися для пошуку нових підходів до вирішення актуальних проблем та узгалянення цивілістичного надбання за останні роки.

XV Міжнародна науково-практична конференція «Сучасна цивілістика: 15 років наукових звершень» — це не тільки аналіз здобутків цивілістичної науки за останні півтора десятиліття, а й нова хвиля принципово нових поглядів на юриспруденцію.

Спільна діяльність прогресивних студентів і досвідчених членів професорсько-викладацького складу на наукових теренах завжди була, є і буде головним напрямком розвитку Національного університету «Одеська юридична академія».

З кожним роком зростає попит ринку праці на спеціалістів з цивільного права та процесу, господарського права та процесу, ІТ-права, права інтелектуальної власності та інформаційної безпеки, тому наш обов'язок створити усі необхідні умови для формування та всебічного розвитку особистості справжнього професіонала.

поставок, які можуть викликати плутанину у використанні торгових термінів, більш чітке роз'яснення всіх умов поставок для експортерів та імпортерів по всьому світу.

Міжнародні правила Інкотермс 2020 можуть застосовуватися з 1 січня 2020 року, але також можна продовжити використання правил Інкотермс 2010, або правила Інкотермс-2000, і навіть більш ранні версії Інкотермс. Тому в міжнародних контрактах купівлі-продажу під час зазначення умов поставки необхідно точно вказати версію Інкотермс.

Таким чином, ми дійшли до висновку, що Принципи УНІДРУА та Правила «Інкотермс» посідають особливо місце в системі звичаїв ділового обороту та відповідно системі джерел цивільного права нашої держави. Тому, на нашу думку, використання вказаних правових звичаїв є важливим для регулювання окремого кола суспільних відносин.

Використані джерела

1. Федченко Д. Принципи УНІДРУА, як збірник уніфікованих норм законодавства у галузі договірних відносин. Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2011. Вип. 98(1). С. 176–177.
2. Смітюх А. В. Принципи міжнародних комерційних договорів УШДРУА та lex mercatoria в контексті міжнародного приватного права : автореф. дис.... канд. юрид. наук : 12.00.03; Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». Одеса, 2004. 20 с.
3. Шнірков О. І. Інкотермс. Українська дипломатична енциклопедія: У 2-х т. / Редкол.:Л. В. Губерський (голова) та ін. К: Знання України, 2004 Т. 1. 760 с.

Завальнюк С. В.,

к. ю. н., доцент кафедри цивільного права
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПІДСТАВИ ДЛЯ КЛАСИФІКАЦІЇ ВИДІВ ПРОГАЛИН ЦИВІЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Основою для визначення критеріїв поділу на види прогалин в законодавстві є підстави їх виникнення. Так, можна виділити різновиди прогалин у законодавстві, які обумовлені: неповнотою норм нормативно-правових актах; протиріччям існуючих нормативних приписів (за таких умов прогалини можна віднести до колізійних прогалин); повною відсутністю норми.

Варто враховувати думку В. В. Лазарева, який в переважній більшості ґрунтує свої погляди близько до легістського підходу (тобто концепція праворозуміння, за якою ототожнюється право і закон, як наслідок значення поняття «прогалини в праві» збігається з поняттям «прогалини в законодавстві»), і називає критерії, які можуть бути використані для поділу прогалин на види: зміст і структура правового матеріалу; причини і час виникнення прогалини; ставлення законодавця до прогалин і його вина в їх виникненні; способи встановлення прогалин; засоби усунення [3, с. 30]. Вважаємо доречним до останнього критерію додати способи подолання прогалин.

За першим вищезазначеним критерієм, В. В. Лазарєв пропонує виділяти такі види прогалин: прогалина в позитивному праві — це відсутність закону, підзаконного акту, які врегульовували б конкретний випадок; прогалина в нормативно-правовому регулюванні — це випадок, коли відсутні норм в законі та норми в підзаконних актах для регулювання правовідносин; прогалина в законодавстві (в даному випадку поняття розглядається у вузькому сенсі) — відсутність самого закону (акта найвищого державного органу законодавчої ініціативи, Верховної ради України) взагалі; прогалиною в законі являє собою неповне врегулювання суспільних відносин в межах одного закону [3, с. 30]. Даний підхід можна назвати доречним і для визначення прогалин в цивільному законодавстві, адже науковець розглядаючи види прогалин у праві розглянув саме прогалини у законодавстві, виключення становить лише прогалини в позитивному праві. Слушним є його міркування щодо розмежування понять «прогалини в законодавстві» і «прогалин в законі». На підставі зазначеного, можливо визначити розмежування понять «прогалини в цивільному законодавстві» та «прогалини в законі, що регулює цивільні відносини», прогалина в цивільному законодавстві — це відсутність норм закону і норм підзаконних актів та міжнародних договорах (ратифікованих Верховною Радою України), що регулюють особисті немайнові та майнові відносини (цивільні відносини), засновані на юридичній рівності, вільному волевиявленні, майновій самостійності їх учасників, в той час прогалина в законі, що регулює цивільні відносини — це неповне врегулювання нормативно-правовим актом особистих немайнових та майнових відносин (цивільних відносин), заснованих на юридичній рівності, вільному волевиявленні, майновій самостійності їх учасників.

Викладені вище концепції сутності та критерії поділу прогалин на види в законодавстві дозволяють виділити ще один, який по-різному оцінюється правознавцями, критерій приналежності прогалини до того чи іншого виду. Цей критерій — джерела прогалин у законодавстві (причини їх виникнення).

Фактично, прогалинами в цивільному законодавстві можуть бути лише вже названі вище численні випадки свідомого чи випадкового замовчування законодавця про спосіб вирішення конкретної правової ситуації («умисне мовчання» законодавця, згадка в законі абстрактних понять, що не підлягають точному нормативному визначенню (наприклад, звичаїв ділового обороту). С. С. Алексеев [1, с. 258–259] в якості джерел «неповних прогалин» називає, зокрема, неповний або неточний виклад змісту норми, прорахунки або недостатнє використання засобів юридичної техніки, зокрема юридичних конструкцій.

Однак при використанні будь-якого підходу до тлумачення прогалини в цивільному законодавстві — джерелами прогалини можуть бути: неврахування тієї чи іншої ситуації при опрацюванні закону [5, с. 402]; результат виникнення нових суспільних відносин після прийняття конкретного закону і т. д. Л. С. Явич в якості причини появи прогалин в законодавстві називає не тільки розвиток і зміну суспільних відносин, а й такі упущення законодавця, як: недогляд законодавцем, відсилання до актів, які не прийняті законодавчим органом, неврегульованість порядку застосування закону, навмисні упущення і т.п. Крім того, в разі, коли вади закону настільки великі, що просто виключають можливість його застосування судом, це є свідченням прогалин його бездіяльності [6, с. 143–144].

В цілому ж варто відзначити, що велика частина авторів в якості причин появи прогалин називає дві основні обставини [2, с. 236–237; 4, с. 489]: неминуче відставання законодавства від суспільних відносин, що динамічно розвиваються; помилки та упущення самого законодавця, низький рівень його законотворчої культури.

Враховуючи наведені підстави виникнення прогалин в цивільному законодавстві, стає зрозумілою можливість виділення великої кількості різноманітних класифікацій і видів прогалин в цивільному законодавстві.

Використані джерела

1. Алексеев С. С. Теория права. — М.: Издательство БЕК, 1995. — 320 с.
2. Бачиашвили И. М., Зоидзе В. И., Капанадзе Т. Ш. и др. Актуальные проблемы советского права. — Тбилиси: Мецниереба, 1988. — 357 с.
3. Лазарев В. В. О видах пробелов в праве // Правоведение. — 1969. — № 6. — С. 30–37.
4. Нерсесянц В. С. Общая теория права и государства. Уч-к для юридических вузов и факультетов. — М.: Изд. группа НОРМА-ИНФРА — М, 1999. — 552 с.
5. Скаун О. Ф. Теория государства и права. — Харьков: Консум, 2001. — 656 с.
6. Явич Л. С. Общая теория права. — Л.: Изд-во ЛГУ, 1976. — 298 с.

Замаскіна А. М.,
студентка 3-го курсу соціально-правового факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»

Науковий керівник:
к. ю. н., доцент *Вороніна Н. В.*

ПРАВОВІ АСПЕКТИ СУРОГАТНОГО МАТЕРИНСТВА

Сім'я — це складова частина нашого суспільства. Більшість сімей не уявляють своє життя без дітей. Однак, з огляду на низку причин, зокрема екологічних, останнім часом у світі зростає безпліддя пар.

Тому на поміч приходять репродуктивні технології-сурогатне материнство, яке в Україні дозволено на законодавчому рівні. Але правове регулювання цієї сфери не чітко регламентоване, оскільки нормативна база потребує значного доопрацювання. На сьогоднішній день питання сурогатного материнства регулює Сімейний кодекс України. Стаття 123 Кодексу передбачає, що у разі імплантації в організм іншої жінки зародка, зачатого подружжям, батьками дитини є подружжя. Материнство за таких підстав оспоруванню не підлягає (п. 2 ст. 139 Сімейного кодексу України). Також відновлено дію Наказу Міністерства юстиції «Про затвердження Правил державної реєстрації актів цивільного стану в Україні», де вказується як проводиться державна реєстрація такої дитини, а саме у пункті 11, глави 1, розділу III.

Медичний аспект сурогатного материнства в Україні регламентує Наказ Міністерства Охорони Здоров'я України від 09.09.2013 № 787 «Про затвердження Порядку застосування допоміжних репродуктивних технологій в Україні». Цей Порядок регулює відносини між пацієнтами (жінками, чоловіками) та закладами охорони здоров'я, які забезпечують застосування методик допоміжних репродуктивних технологій та визначає механізм та умови застосування методик допоміжних репродуктивних технологій. Також сурогатне материнство згадується у Основах законодавства України про охорону здоров'я у статті 48.

Отже, правове регулювання репродуктивних технологій в Україні майже відсутнє.

Невизначеним залишається і сам термін сурогатного материнства, лише існують окремі точки зору вчених.

На думку В. В. Самойлової, сурогатне материнство — метод допоміжних репродуктивних технологій, за допомогою якого жінка на підставі взаємної домовленості з особами, що звернулися до неї за наданням вказаної послуги, проходить процедуру імплантації ембріона, створеного в результаті ЕКО, виношує дитину з метою народити та

Врублевська В. В., Гончаренко А. Д. Окремі аспекти визнання фізичної особи недієздатною	64
Гоменюк А. Р. Право приватної власності	67
Городецька А. С. Окремі аспекти захисту честі, гідності та ділової репутації в Україні	69
Гоцуленко Ю. В. Щодо захисту прав одного з подружжя при розпорядженні спільним майном	71
Грачук В. С. Відшкодування моральної шкоди в Україні крізь призму європейського досвіду	73
Грачук В. С. Особливості спадкування майна члена фермерського господарства	77
Дарієнко В. В. Проблематика правового регулювання сурогатного материнства в Україні	80
Дем'яненко А. Ю., Соломанина Т. Е. Проблема обмеження личних неимущественных прав в контексте пандемии коронавірусной инфекции	83
Додонова Д. М. До питання європейських стандартів цивільного судочинства	85
Щербина О. В., Дрига Є. В. Штучний інтелект: переваги та недоліки	88
Елькнер К. Е. Правила інкотермс та принципи унідруа в системі звичаїв ділового обороту	90
Завальнюк С. В. Підстави для класифікації видів прогалин цивільного законодавства	92
Замаскіна А. М. Правові аспекти сурогатного материнства	95
Іванова А. В. Процесуальні підстави визнання спадщини відумерлою	98

Кардаш О. Я. Відшкодування шкоди, яка завдана внаслідок збройного конфлікту	100
Кардаш О. Я. Форс-мажорні обставини за французьким законодавством: реалії сьогодення	103
Килимник Ю. А. До питання становлення законодавства про громадські організації	106
Коваль В. М. Проблемні аспекти зміни предмета договору у цивільному праві України	109
Ковальська В. А. Відшкодування моральної шкоди, завданої споживачу внаслідок дефекту продукції	112
Колібик І. О. Проблеми цивільно-правового регулювання встановлення опіки над дітьми-сиротами і дітьми, позбавленими батьківського піклування	114
Колібик І. О. Правовий статус неповнолітніх батьків	117
Конченко В. В. Орендні зобов'язання у період карантину (COVID-19)	119
Красова В. В. Викуп земельних ділянок для суспільних потреб та з мотивів суспільної необхідності	122
Кузнецова А. М. Актуальні питання щодо захисту авторських прав в Україні	124
Лінкевич Х. О. Гроші як об'єкт цивільних прав	126
Лісютіна Є. Г. Правове забезпечення таємниці усиновлення в Україні	128
Лоншакова В. С., Мельник В. М. Усиновлення дітей — громадян України іноземцями: проблемні питання	130